

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора юридичних наук, професора
Чорної Вікторії Григорівни на підготовлене дисертаційне
дослідження Петриченко Валентини Вячеславівни
на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо
реалізації гендерної політики в Україні» на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми.

Реалізація гендерної політики в Україні є одним із пріоритетних напрямів державної політики, спрямованої на забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя. Міністерство внутрішніх справ відіграє ключову роль у впровадженні гендерно-чутливих підходів у правоохоронну діяльність, профілактиці гендерно-зумовленого насильства, захисті постраждалих осіб та забезпеченні дотримання принципу рівності в системі правоохоронних органів. У сучасних умовах особливої уваги потребує питання вдосконалення адміністративно-правових механізмів, які регламентують діяльність МВС у цій сфері, що робить цю тему надзвичайно актуальною.

Україна є учасницею численних міжнародних договорів, які визначають зобов'язання держави щодо забезпечення рівності прав і можливостей жінок і чоловіків, зокрема Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) та Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської конвенції), що зобов'язує державу впроваджувати комплексні заходи для боротьби з домашнім насильством і насильством за ознакою статі. Одним із ключових завдань є імплементація цих норм у національне законодавство та розробка ефективних механізмів їх реалізації, що, зокрема, покладається на МВС та його структурні підрозділи.

Важливість дослідження також обумовлена необхідністю вдосконалення правового регулювання діяльності правоохоронних органів у сфері протидії гендерно-зумовленому насильству. Законодавство України, зокрема Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», визначає механізми реагування на такі правопорушення, проте практика їх застосування потребує системного аналізу та вдосконалення. Зокрема, важливо забезпечити ефективну взаємодію поліції, судових органів, соціальних служб та громадських організацій, що вимагає відповідних адміністративно-правових змін.

Додатковим фактором актуальності є необхідність реформування внутрішньої структури правоохоронних органів з метою підвищення рівня гендерної рівності серед працівників МВС. Запровадження гендерно-чутливих підходів у діяльності поліції, збільшення представництва жінок у керівних структурах, а також забезпечення належних умов для рівноправного доступу до служби у правоохоронних органах сприятиме підвищенню

ефективності виконання завдань із забезпечення громадської безпеки. Отже, дослідження адміністративно-правових засад діяльності МВС у сфері гендерної політики є вкрай важливим як у контексті дотримання міжнародних стандартів, так і для вдосконалення національного законодавства та правозастосовної практики.

Оцінка науково рівня дисертації і наукових публікацій дисертанта.

Дисертаційне дослідження узгоджується з основними положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII; Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1128; Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1544-р; Плану заходів з реалізації зобов'язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи «Партнерство Біарріц» з утвердження гендерної рівності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1578; Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1805-р; Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 року № 145; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021; Національної стратегії про створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р; Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та операційного плану заходів на 2022–2024 роки з її реалізації, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 року № 1163-р; Стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2030 року та операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з виконання завдань операційного плану з реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року на 2022–2024 роки, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 листопада 2022 року № 785; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 червня 2023 року № 444; Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та операційного плану заходів з її

реалізації на 2023–2025 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 року № 815-р. Дисертацію виконано відповідно до тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454.

Мета роботи полягає у визначенні змісту, сутності та характерних особливостей сильних і слабких сторін діяльності Міністерства внутрішніх справ України в контексті його участі у створенні безпечного, рівного та інклюзивного середовища для всіх громадян, незалежно від їхньої гендерної належності, задля пошуку шляхів підвищення її ефективності в загальному та конкретному (правоохоронному) контексті.

Для досягнення поставленої мети в дисертації потрібно виконати такі завдання: – визначити поняття та розкрити сутність гендерної політики держави як об'єкта адміністративно-правового регулювання та предмета реалізації повноважень Міністерства внутрішніх справ; – схарактеризувати значення Міністерства внутрішніх справ у системі суб'єктів реалізації гендерної політики держави; – з'ясувати нормативно-правові засади діяльності Міністерства внутрішніх справ України щодо реалізації гендерної політики держави; – розкрити основні напрямки реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ; – розглянути зміст та сутність адміністративно-правового механізму реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ України; – висвітлити особливості форм і методів реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ; визначити специфіку адміністративних процедур реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ; – запропонувати основні напрямки удосконалення адміністративного законодавства України щодо реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ; – розкрити проблематику взаємодії Міністерства внутрішніх справ з іншими державними органами та неурядовими організаціями щодо реалізації гендерної політики держави.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення державою безпечного, рівного та інклюзивного середовища для всіх громадян, незалежно від їхньої гендерної належності.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади діяльності Міністерства внутрішніх справ щодо реалізації гендерної політики в Україні.

Емпіричну базу дослідження становлять опитування громадян щодо ефективності впровадження гендерної рівності в правоохоронну систему України.

Під час виконання дослідження були використані діалектичний, загальнонаукові та спеціально-наукові методи правових досліджень.

Авторкою відзначено, що сьогодні гендерний мейнстрімінг як стратегія зосереджується на інтеграції досвіду та вмінь чоловіків та жінок, що має забезпечити більшу ефективність державних політик, якість їхнього планування та результативність виконання (причому як в організаційному

аспекті, так і в площині створення змін соціального середовища). Вона допомагає виявити бар'єри і можливості для жінок і чоловіків, які були упущені традиційними галузевими стратегіями, адже ставить людей у центр розвитку, що, у свою чергу, є ключовим для досягнення соціальної інтеграції та вирішення викликів мінливого соціального, демографічного та економічного середовища

Відзначено, що в Україні баланс присутності жінок і чоловіків в органах публічної адміністрації відсутній, а отже, просування гендерної рівності у сфері державного управління та включення її як пріоритету до основних напрямків державної політики залишається актуальним на сучасному етапі державотворення

Доведено тотожність понять «гендерна політика» та «політика у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства» під якою запропоновано вбачати, що це комплекс стратегічно-правових заходів, які здійснюються державними і недержавними інституціями для вирішення питань, пов'язаних із гендерною рівністю та інклюзивним суспільним розвитком.

Уточнено, що гендерна політика наразі є ключовим виразом прагнень держави інтегрувати системний та ефективний підхід до вирішення гендерних питань у різних сферах життя суспільства.

Новаторським є підхід авторки до поділу напрямків реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ, зокрема: – за спрямуванням; – за рівнем впливу; – за характером; – за обсягом; – за кількістю виконавців; – за строками.

Узагальнено, що адміністративно-правовий механізм реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ України репрезентує структуровану систему, яка забезпечує можливість перетворити політичні наміри на конкретні дії, які досягають бажаних результатів в аспекті просування гендерної рівності. Цей механізм включає в себе інституційні, нормативні, фінансові, моніторингово-оціночні, освітні, аналітичні, взаємодійні, комунікаційно-просвітницькі, мотиваційні та арбітражні компоненти.

Під інструментарієм реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ запропоновано розуміти сукупність форм та методів адміністративно-правового впливу, що є застосовними уповноваженими ним особами під час здійснення адміністративної діяльності, що пов'язана з виконанням та реалізацією завдань та функцій щодо забезпечення гендерної рівності.

Авторкою внесена пропозиція розробити та затвердити Стратегію впровадження гендерної рівності у правоохоронну сферу до 2030 року, яка передбачала б такі складові: передумови, нормативні основи, аналіз ситуації, стратегічні пріоритети, способи впровадження та здійснення координації виконання заходів, моніторинг та оцінка, фактори ризику та ресурсна забезпеченість.

Повнота викладу основних положень дисертації у наукових виданнях та апробація результатів дослідження.

Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 22–23 вересня 2021 р.), «Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі» (м. Київ, 14–15 червня 2022 р.), «Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір» (м. Київ, 15 червня 2023 р.).

Основні положення дисертації знайшли своє відображення в 7 наукових публікаціях, з них чотири – статей в журналах, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, три – тези виступів на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Кількість, обсяг та зміст друківаних праць надають авторові право публічного захисту дисертації. Текст анотації відповідає її змісту.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Аналіз тексту дисертації, анотації, наукових публікацій Петриченко В.В. дозволяє зробити висновок про наукову новизну та обґрунтованість отриманих результатів. Зокрема:

вперше:

– з позиції міжнародного контексту визначено нормативно-правові засади діяльності Міністерства внутрішніх справ України через призму двох паралельних дискурсів, що об'єднані рамками його компетенційних спроможностей, де: 1) з погляду функціонального дискурсу Міністерство внутрішніх справ виступає уповноваженим державою органом влади, що відповідає за розроблення та впровадження гендерно чутливих стратегій та підходів у правоохоронній сфері, підкорюючись загальноновизнаній необхідності забезпечення ефективної протидії сексуальному та домашньому насильству, торгівлі людьми, викоріненню дискримінації на гендерній основі тощо; 2) організаційний дискурс визначає вектори внутрішніх реформ та політик, спрямованих на забезпечення гендерної рівності всередині Міністерства внутрішніх справ та системи органів його підпорядкування;

– ключові компоненти адміністративно-правового механізму реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ співвіднесено з відповідними напрямками реалізації ним гендерної політики, однак з уточненням того, що: інституційний компонент визначає структури, відповідальні за реалізацію гендерної політики, та розподіл повноважень між ними; нормативний компонент передбачає наявність правових актів, які регулюють гендерні відносини в межах структур Міністерства внутрішніх справ; фінансовий компонент забезпечує наявність фінансових ресурсів для її реалізації; моніторингово-оціночний, освітній, аналітичний, комунікаційно-

просвітницький, мотиваційний, арбітражний компоненти, а також компонент взаємодії репрезентують самі собою наявність конкретного інструментарію діяльності уповноважених суб'єктів на реалізацію гендерної політики Міністерством внутрішніх справ України;

– з метою забезпечення комплексних реформаційних змін щодо реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ України запропоновано розробити та затвердити Стратегію впровадження гендерної рівності у правоохоронну сферу до 2030 року як інструмент для вирішення низки проблем практико-реалізаційного характеру, що є перепонами для впровадження гендерної рівності як у правоохоронну систему загалом, так і в суспільну свідомість через дії її представників, який забезпечить:

- 1) оптимізацію заходів протидії гендерному насильству (у тому числі впровадження конкретних комплексних профілактичних заходів);
- 2) проведення навчань правоохоронців розпізнаванню та взаємодії з жертвами гендерного насильства та загалом формування гендерної компетентності фахівців правоохоронної системи;
- 3) розроблення та впровадження заходів, спрямованих на запобігання дискримінації в наявній практиці найму та просуванні по службі, запобігання та протидію харасменту;
- 4) розроблення механізмів для врахування гендерних питань при прийнятті стратегічних рішень;
- 5) систематичне проведення гендерного аналізу у правоохоронній сфері, результати якого мають використовуватись для покращення інституційної та нормативної основ діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ;
- 6) доступ до гендерно чутливих правових послуг для всіх членів громади;
- 7) розвиток механізмів взаємодії правоохоронців із громадою для врахування її потреб та очікувань;
- 8) взаємодію правоохоронців із громадськістю для забезпечення відкритості та взаєморозуміння, у тому числі щодо розроблення та впровадження заходів гендерної політики;

удосконалено:

– наукове розуміння диференціації суб'єктів інституційного механізму реалізації гендерної політики держави за критеріями функціонального поділу на засадничих, виконавчих та контрольно-наглядових, останній із яких не обмежений можливістю безпосередньої участі у нормотворчому та виконавчому процесах;

– наукові положення щодо інтерпретації значення форм і методів реалізації гендерної політики Міністерства внутрішніх справ, які своїм існуванням забезпечують:

- а) прийняття відповідних нормативно-правових актів для встановлення правил, стандартів і положень, що регулюють гендерні питання, а також актів індивідуальної дії щодо конкретної життєвої ситуації;
- б) розпорядження бюджетними коштами для фінансування програм та проектів, спрямованих на реалізацію гендерної політики;
- в) підготовку та розроблення програм та стратегій у сферах компетенції Міністерства внутрішніх справ, а також їхнє безпосереднє виконання;
- г) проведення кампаній, семінарів, тренінгів, розповсюдження інформації через ЗМІ та інші

канали для підвищення обізнаності громадськості у гендерних ролях, стереотипах і нерівностях між чоловіками та жінками та залучення їх до участі у прийнятті рішень публічного значення у цій сфері; д) координацію та взаємодію суб'єктів системи Міністерства внутрішніх справ в аспекті виконання покладених на них функцій гендерної політики; е) встановлення організаційних правил діяльності суб'єктів системи Міністерства внутрішніх справ; ж) проведення систематичного моніторингу та оцінки результатів реалізації впроваджених дій з метою коригування стратегій та програм відповідно до потреб і досягнутого прогресу у сфері забезпечення гендерної рівності;

– наукове розуміння взаємодії Міністерства внутрішніх справ з іншими державними органами та неурядовими організаціями з метою реалізації гендерної політики держави у трактуванні способу об'єднання ресурсів та експертних знань для: забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок у сфері соціального захисту (з Міністерством соціального захисту); впровадження освітніх програм з питань гендерної рівності та наукових досліджень у цій сфері (з Міністерством освіти та науки); реалізації заходів із попередження та протидії насильству за ознаками гендера, щодо захисту жертв насильства тощо (з Національною поліцією); реалізації проектів та програм з підвищення освіченості громадян щодо гендерних питань, підтримки жертв насильства, організації навчань та тренінгів для правоохоронців тощо (з неурядовими організаціями); проведення досліджень та аналізу даних щодо гендерної дискримінації, розроблення наукових рекомендацій та політичних стратегій (з навчальними установами та дослідницькими центрами);

дістали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо розкриття особливостей детермінації сутності державної гендерної політики, що представлені її інструментальною характеристикою для формування суспільного простору, який гарантує рівні права, обов'язки та можливості для чоловіків і жінок, незалежно від їхньої статі, укорінених ідеалів рольової диференціації, спрямовуючись на досягнення рівного представництва, впливу, доступу та контролю над ресурсами, а також рівного розподілу праці;

– наукові узагальнення, що провідними напрямками реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ є: 1) інформаційно-просвітницький; 2) боротьба з будь-якими виявами дискримінації та насильства, вирівнювання стану соціальної справедливості у випадку наявності їхніх проявів; 3) підтримка та подальша адаптація заходів гендерної рівності у секторі безпеки;

– науково обґрунтовані пропозиції щодо доцільності розподілу адміністративних процедур реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ на такі видові категорії: а) фінансові, які забезпечують належне фінансування реалізації гендерної політики; б) моніторингові, які на підставі аналізу відповідності заявленим цілям з'ясовують прогрес у

впровадженні гендерної політики; в) оцінювальні, які дозволяють оцінити різні ризики при впровадженні тих чи інших гендерних ініціатив; г) процесуально-юрисдикційні, за допомогою яких фіксуються порушення щодо гендерної рівності, виявляються дискримінаційні дії та притягаються до відповідальності винні особи; д) кадрові, які використовуються при здійсненні добору та відбору кандидатів на посади в системі Міністерства внутрішніх справ з урахуванням гендерних стандартів, просування по службі та несення служби.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

На основі ознайомлення із дисертацією Петриченко В.В. можна зробити висновок, що результати дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями автора, належними та відповідними джерелами статистичної інформації, теоретичними джерелами, опрацьованими при підготовці наукового дослідження, а також адекватними методами аналізу, які використані в роботі. Наукова новизна одержана під час роботи над дисертацією, що виноситься на захист, підтверджена достовірними даними та релевантною джерельною базою. Здобувачка продемонструвала високий рівень оволодіння методологією дисертаційного дослідження.

Емпірична основа дослідження ґрунтується на вивченні та узагальненні положень законодавства України, міжнародних договорів.

Нормативно-правову основу дисертаційного дослідження становлять акти конституційного, адміністративного, фінансового, цивільного, господарського, податкового законодавства України.

З урахуванням комплексного характеру досліджуваної проблематики для виконання поставлених завдань у дисертації були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: аналізу та синтезу; накопичування та аналізу фактів; узагальнення; абстрагування; індукції та дедукції; системний метод; герменевтично-правовий; юридико-технічний; порівняльно-правовий; анкетування. Дисертаційне дослідження, а також використані у ньому наукові методи пізнання ґрунтуються на діалектичному сприйнятті правової дійсності. Достовірність результатів дослідження забезпечується методологічним плюралізмом. Сформульовані висновки та пропозиції ґрунтуються на вимогах формальної логіки з урахуванням визначеності, несуперечності, послідовності та обґрунтованості у рамках понятійного апарату правової науки.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Петриченко Валентини Вячеславівни є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею. Дисертація містить необхідні посилання та використані джерела інформації, статистичні дані тощо відповідають нормам законодавства про авторське право. За результатами перевірки роботи на академічний плагіат ознак академічного плагіату не

виявлено, що дозволяє зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні положення дисертаційної роботи можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого наукового вивчення теоретико-методологічних проблем науки адміністративного права і процесу (акт Науково-дослідного інституту публічного права, Додаток С дисертації);

– законотворчій діяльності – з метою вдосконалення чинного адміністративного законодавства в частині реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ;

– освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Актуальні проблеми теорії адміністративного права», «Актуальні проблеми публічної служби» (акт Національної академії внутрішніх справ, Додаток С дисертації).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 238 сторінок. Робота містить список використаних джерел, що складається з 245 найменувань та розміщений на 31 сторінці.

Структура дисертаційної роботи, обрана з урахуванням теоретичної та практичних аспектів проблеми, сприяла належному висвітленню предмету дисертаційного дослідження, забезпечила обґрунтованість основних положень роботи, засвідчила наукову та практичну значущість дисертації, високий рівень отриманих у процесі дослідження результатів, вміння належним чином аргументувати обрану наукову позицію.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Позитивно оцінюючи положення дисертаційного дослідження В.В. Петриченко, зазначу окремі дискусійні положення роботи, які потребують уточнення, додаткового обґрунтування чи пояснення.

1. На с.93-94 дисертації авторкою зазначено, що для ефективного здійснення адміністративно-правового регулювання гендерної рівності та формування інклюзивного суспільного розвитку в Україні важливо створити регуляторну основу для функціонування відповідних інститутів, яка повинна відповідати міжнародним нормам та стандартам. Узагальнено, що чинне законодавство нині розподіляє ролі кожного суб'єкта інституційного механізму забезпечення гендерної рівності, а тому стверджується, що гендерна політика держави є предметом реалізації повноважень Міністерства внутрішніх справ, яка обмежується сферою його відання. По-перше, про які інститути йде мова? По-друге, що автор має на увазі коли зазначає, що «ролі кожного суб'єкта інституційного механізму забезпечення гендерної рівності»?

2. На с.89-90 дисертації авторка пропонує розрізняти декілька аспектів визначення проблематики напрямків реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ, зокрема: – за спрямуванням – функціональні та організаційні; – за рівнем впливу – глобальні та національні; – за характером – стратегічні та тактичні; – за обсягом – комплексні та секторальні; – за кількістю виконавців – одноосібні та колективні; – за строками – довгострокові та короткострокові.

З даного приводу хотілося б почути більш конкретизовану відповідь щодо наступних спірних питань: по-перше, як забезпечення гендерної рівності в діяльності МВС впливає на ефективність правоохоронних органів у боротьбі з насильством за ознакою статі, і які механізми слід удосконалити для підвищення результативності гендерно-чутливих процедур у правоохоронній практиці? По-друге, які адміністративно-правові виклики виникають при впровадженні стратегічних та тактичних заходів щодо реалізації гендерної політики в Міністерстві внутрішніх справ України, і як їх можна подолати через комплексне законодавче та організаційне реформування?

3. На с.135-136 дисертації автор зазначає, що адміністративні процедури реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ умовно можна згрупувати у наступні види: 1) фінансові; 2) моніторингові; 3) оцінювальні; 4) процесуально-юрисдикційні; 5) кадрові. Дозволю собі не погодитися з даним твердженням, адже, названі види не є адміністративною процедурою, яка у відповідності до Закону України «Про адміністративну процедуру» являє собою визначений законом порядок розгляду та вирішення справи, і відповідно, яка не є способом реалізації гендерної політики Міністерства внутрішніх справ.

4. На с.146-147 дисертації автором наведено поняття «інструментарію реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ»- це сукупність форм та методів адміністративно-правового впливу, що є застосовними уповноваженими ним особами під час здійснення адміністративної діяльності, що пов'язана з виконанням та реалізацією завдань та функцій щодо забезпечення гендерної рівності. Як можна розмежувати методи та форми адміністративно-правового впливу в інструментарії реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ, враховуючи, що заходи адміністративно-правового впливу належать до методів, тоді як форми є зовнішнім вираженням діяльності компетентних суб'єктів, і як це впливає на ефективність реалізації завдань із забезпечення гендерної рівності?

5. В роботі застосовуються оціночні суб'єктивні судження: «відсутнім є типовий план дій щодо реалізації забезпечення гендерної рівності»; «з точки зору вітчизняного дискурсу», «національний контекст об'єктивує загальне та конкретне нормативне поле», «в Україні створена достатня нормативно-правова основа для реалізації Міністерством внутрішніх справ України гендерної політики держави» тощо. Окрім того, застосовуються спірні

словосполучення: «виконавчого сегмента», мається на увазі центральний орган виконавчої влади; «міжнародний та національний контекст» маючи на увазі систему норм міжнародного законодавства та національне законодавство.

6. У вступі дисертації відсутній підрозділ «Публікації». Також відзначу, що обов'язковим елементом є «Емпірична основа», яка також не висвітлена. Хоча, як один з методів здійснення дисертації автором визначено саме соціологічний метод, а його результати репрезентовані в Додатку Б дисертації.

Однак висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, обумовлену відзначеними вище актуальністю, ступенем достовірності, обґрунтованості та новизною основних її результатів, а лише характеризують складність проблематики, що досліджується.

Загальні висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Усе викладене, а також вивчення змісту дисертації та опублікованих праць дає підстави зробити висновок, що дисертація Петриченко Валентини Вячеславівни на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні» є самостійним завершеним науковим дослідженням з актуальної проблематики, яке містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних проблем адміністративно-правових засад діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні. У дисертації представлено нові науково обґрунтовані результати, що мають важливе значення для галузі знань «Право» та є підґрунтям для удосконалення адміністративно-правового регулювання в сфері виробництва та обігу дитячого харчування.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувачки знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів дисертація Петриченко В.В. «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні» відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки

України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами від 12 липня 2019 р.), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Валентина Вячеславівна Петриченко, на підставі публічного захисту, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

Рекомендувати дисертаційну роботу Петриченко Валентини Вячеславівни на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного та міжнародного права
ННІ «Юридичний інститут»
КНЕУ імені Вадима Гетьмана

 Вікторія ЧОРНА

